

POVZETEK

Na začetku se nam število predstavi kot "število", ki je vezano na predmet. Ko so spoznali pojem števila, so števila tudi poimenovali in zapisali. Pri zapisih števil so podrobneje opisani stari rimski zapisi in zapisi rimskih števil, kakršne uporabljamo danes. Seveda pa števila brez številskih sistemov, ki določajo zapis števil, skoraj ne bi bila uporabna, zato so tudi opisi nekaterih številskih sistemov. Poleg tega, da rimske številke zapisujemo, tudi z njimi računamo. S števili računamo na razne načine, kar nam tudi prikazuje nekaj podglavij. Posebej pa velja omeniti seštevanje in odštevanje z uporabo rimskega računala abakus. Naloga pa se zaključi z nekaterimi zanimivimi primeri zapisov rimskih števil.

Kot lahko razberemo, sem največ opisovala zapisovanje rimskih števil in računanje z njimi. Za lažje razumevanje, pa bom še pred začetkom opisala nekatere uporabljene izraze:

- **Številke in števila:** številke so posebni simboli, s katerimi zapisujemo številke, ki izražajo števila. V večjem delu sveta so danes ti simboli arabske številke: 0, 1, ..., 9.
- **Številski sistemi:** z izbranimi števkami, "gradniki" številskega sistema, lahko po določenih pravilih sestavljamo skupine števil, ki predstavljajo števila v izbranem številskem sistemu.

MATH. SUBJ. CLASS. (2000): 01A20, 01A85.

KLJUČNE BESEDE:

stari rimski zapisi, rimske številke, ulomki, rimski abakus, številski sistemi.

KEY WORDS:

old roman notations, roman numerals, fractions, roman abacus, numeration systems.

Literatura

- [1] Eva Kocuvan: *Rimljan sem – Romanus sum*; Ljubljana, DZS, 1994.
- [2] Marjeta Šašel Kos: *The Roman inscriptions in the National Museum of Slovenia; Lapidarij Narodnega muzeja Slovenije*; Ljubljana, Narodni muzej Slovenije, 1997.
- [3] Janez Dular, Dragan Božič, Rajko Bratož, Slavko Ciglencečki, Jana Horvat, Timotej Knific, Peter Kos, Andrej Pleterski, Marjeta Šašel Kos, Ivan Turk in Anton Velušček: *Zakladi tisočletij, Zgodovina Slovenije od neandertalcev do Slovanov*; Ljubljana, založba Modrijan, 1999.
- [4] Gorazd Kocijančič, Nataša Golob, Marijan Smolik, Jože Krašovec: *Biblije na Slovenskem*; Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica - Narodna galerija, 1996.
- [5] Cajori Florian: *A history of mathematical notations, two volumes bound as one, Vol.1*; New York, Dover Publications, 1993.
- [6] Vladimir Devidé: *Matematika skozi kulture in epohe*; Ljubljana, Društvo matematikov, fizikov in astronomov SRS, 1984.
- [7] Denis Guedj: *Svet števil*; Ljubljana, DZS, 1998.
- [8] Parry Moon: *The Abacus, its history, its design, its possibilities in the modern world*; Gordon and Breach, Science Publishers, Inc..
- [9] *Enciclopedia Italiana di scienze, lettere ed arti*; Roma MCMXXXV ~ XIII
- [10] Edizioni Paoline: *Dizionario di antichità classiche di Oxford*;
- [11] *Opća enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda, Zvezek 1*; Zagreb, Jugoslavenski leksikografski zavod, 1977 (natis 1986)–1988.
- [12] Lancelot Hogben: *Matematika v nastajanju*; Ljubljana: Mladinska knjiga, Zagreb: Mladost, Beograd: Vuk Karadžić, 1976.
- [13] Ivan Pucelj: *Rimske številke in računanje z njimi*; Presek, letnik 12, številka 3 (1984–1985).
- [14] Veselko Guštin: *Računalo Rimljanov*; Presek, letnik 23, številka 5 (1995 – 1996).
- [15] Mojca in Matija Lokar: *Rimske številke*; Presek, letnik 28, številka 1 (2000 – 2001).
- [16] Tomislav Skubic: *Višja matematika I. del*; Ljubljana, Fakulteta za elektrotehniko, 1978.
- [17] Knuth Donald E.: *The Art of computer programming, Vol. 1, Fundamental algorithms*; Addison-Wesley, Publishing Company, 1968.
- [18] *The world book encyclopedia, volume 14*; Chicago, World Book, 1990.

[19] Bezljaj: *Boduen d'courten*; Milko Matičetov.

[20] Borut Jurčič Zlobec: *Številka skozi tisočletja*; Presek, letnik 3, številka 3 (1975–1976).